

"När det lokala sociala arbetet försvann"

Systemskiftet under 1990-talet innebar att den kännedom om den sociala verkligheten i lokalsamhället som tidigare funnits hos socialtjänsten ersattes med centralisering och byråkratisering. Avståndet till människorna växte. Det här ändrar vi inte genom en ändrad sekretesslagstiftning, skriver Claudette Skilving som arbetat inom socialtjänsten i Solna i 25 år.

Varje dag läser vi om skjutna ungdomar och de blir allt yngre, både de som skjuter och de som är offer. Det känns tungt och sorgligt. Varje dag förlorar en familjsin son och varje dag undrar en familj ängsligt om det var deras son som sköt.

Regeringen anklagar den gamla regeringen som inget gjort och oppositionen säger att inget konkret görs nu. Andra hävdar att politiker av alla valörer är ansvariga för inget har gjorts under årtal. Vissa hävdar att Sverige tagit emot för många flyktingar och det är resultatet vi nu ser. Andra talar om den bristande integrationen och framväxten av segregerade stadsdelar.

En rad förslag har lagts på bordet som ska förbättra rättsstatens möjligheter att lagföra de skyldiga med bland annat förlängda straff. Samhället ska slå tillbaka med repression och hårdare tag. Ibland talas det om förebyggande åtgärder, men där är diskussionen vag och otydlig.

Nyrekryteringen av unga till de kriminella gängerna har skapat stor oro, men också en politisk handfallenhet. Ett förslag finns om att förändra sekretesslagen, för att underlätta samverkan. Någon kommun har placerat en socialsekreterare hos polisen för att förbättra samordningen. En närmast desperat och omöjlig åtgärd.

I stället för att de politiska partierna grälar om vem som är mest skyldig till situationen bör vi mer sakligt blicka tillbaka för att granska det som hänt under de senaste decennierna i kommunerna. Kan det ge ett bidrag till förståelse av både vad som gått fel och vad man borde göra?

Jag har arbetat inom socialtjänsten i Solna i mer än tjugofem år. Det som hänt där har jag haft möjlighet att följa eftersom jag även bor där. Det jag ser är något som sällan diskuteras. Hur samhällets resurser har organiserats. Det som hänt i Solna tror jag har hänt i många kommuner.

Socialtjänsten i Solna var tidigare förlagd till tre stadsdelar. I stadsdelarna fanns ett stort professionellt nätverk av fältassistenter, fritidsledare, lärare och socialsekreterare som arbetade sida vid sida lokalt. Det fanns även under en period kvarterspoliser som samverkade med berörda professioner. Det utvecklades en stor personlig kännedom och en anknytning, bland de socialt verksamma i området till de boende, till föreningslivet och till många föräldrar.

Man lärde helt enkelt känna sin stadsdels problem och resurser. Så såg det ut i många kommuner i landet. I Solna avskaffades sedan de lokala verksamheterna och allt centraliserades. Dessutom försvann successivt fältassistenter, socialmedicinska enheten (riktad till personer med psykisk ohälsa) och rådgivningsbyrån för missbrukare. Fritids- och ungdomsgårdar i de lokala stadsdelarna lades ned, lokala bibliotek, lokala familjecentrum – allt drogs in eller inkorporerades i andra verksamheter. Socialsekreterare fick nu utökade krav på dokumentation vilket medförde färre hembesök och mindre utåtriktat arbete. Kännedomen om den sociala verkligheten i lokalsamhället ersattes med en centralisering och utökad byråkratisering och avståndet till människorna växte.

De lokalt placerade skolorna lades ned: Hagalundskolan,

Fridhemsskolan, Sunnanskolan, Paprikaskolan, Ängkärrskolan, Skytteholmsskolan, Bagartorpskolan och Stenbackaskolan, till förmån för privata skolor i Solna och i andra kommuner. Det lokala och sociala livet i stadsdelarna blev ointressant. Nu skulle de kommunala verksamheterna konkurrensutsättas och man öppnade för privata initiativ.

1990-talets stora besparingar och de politiska nyliberala idéerna samverkade på ett olyckligt sätt. Det blev ett systemskifte där tankegångarna om att verksamheter nära människorna skulle skapa goda livsmiljöer för barn och vuxna övergavs. Nu talades om effektivisering, målstyrning, utredningsmanualer och budgethållning i bästa New public management – anda. Idag har vi facit på hur effektivt blev det.

Man anser nu att socialarbetarna måste lämna kontoren, samtidigt som inget görs för att förändra det som fjättrar dem vid datorerna. Det är verkligen sorgligt att se tillbaka. Då fanns ett system som byggde på stor kunskap om stadsdelarnas problem och möjligheter. Stor personkännedom som underlättade samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis. Allt som nu efterfrågas, men som inte finns.

Allt det här fanns före 1990-talets stora politiska systemskifte. Då visste man vilka pojkar som rörde sig i stadsdelen som låg i riskzonen, då visste man vilka familjer som behövde extra stöd och de fick det också, då kände polisen, socialarbetarna och många lärare varandra. Om sekretesslagen ändras, men inget annat, då kommer man inte nå dit man idag vill nå.

Claudette Skilving